

Stohl Alíz nőiségtapasztalatainak megmutatkozása művészetében

STOHL Alíz 1988-ban született Egerben. 2011-ben végezte el az Egri Eszterházy Károly Katolikus Egyetem képi ábrázolás, illetve magyar nyelv és irodalom minor szakjait, majd 2014-ben a vizuális- és környezetkultúra, valamint magyar nyelv és irodalom tanári mester fokozatait szerezte meg. Munkásságát 2022-ben Derkovits Gyula-ösztöndíjjal ismerték el, mely a művészi pálya során elnyerhető első jelentős szakmai díj. Az állami díj fontosságát mutatja, hogy idén is 180 pályázó közül csupán 26-an kaptak ösztöndíjat. Ez nem kizárólag presztízst jelent számára, hanem anyagi, erkölcsi megbecsülést is.

Alkotásaiban elsősorban saját tapasztalataiból, emlékeiből táplálkozik. Folyamatosan figyeli önmagát, világra adott reakcióit, amelyeket alkotásaiban valamilyen módon mindig megjelenít. Fontos számára a befelé fordulás, a világtól való elvonulás, ám műveit a nagyközönségnek is szánja, hogy azokkal ne csak saját magának, hanem másoknak is élményt nyújtson, segítsen. Személyes tapasztalásainak művészi feldolgozása elemi erővel hat, színes, mozgalmos munkái első ránézésre is azonnali intenzív hatást váltanak ki nézőiben, ám bennük elmerülve felfejthetjük azok szövevényességét, titokzatos szimbolikáját, komplex képi világát.

Meghatározó vizuális forrásai közé tartoznak átélt élményei, álmai, illetve külső környezetének hatásai. Régóta gyűjti gyermekkori impresszióit, minden számára fontos tapasztalást újraértelmez, belsővé tesz, azáltal, hogy feldolgozza őket. A gyermekkor világából eredő családi hagyományok, átörökített tradíciók hatásait önmagán keresztül vizsgálja. A korai időszak élményei és az őt körülvevő családi tárgykultúra materiái, a különféle textíliák és színes, mintás szőnyegek nagy hatással voltak rá. Mindezek látványvilága vizuális érdeklődést ébresztett benne, egyúttal erősítette, fejlesztette ezirányú képességeit. Tapasztalatai nyomán olyan világmagyarázatokhoz jutott el, amelyeket sajátos módon dolgozott fel, értelmezett át. Álmokkal, ún. „személyes ősképekkel”, emlékeinek töredékes lenyomataival, azok torzulásaival és személyes asszociációs folyamataival foglalkozik. A textíliákban fellelt motívumrendszerek, a növényi ornamentika egy olyan világot jelent számára, amelyből nem csupán egyéni, hanem kollektív impresszióit is át tudja értelmezni. Művészetében rendre visszatér az általa ősinek tekintett motívumokhoz, hogy azokból mindig újat teremtsen.

Munkásságában az apokaliptikus játéktér olyan tematikus hívószóvá forrta ki magát, amelyben különféle törekvései rajzolódnak ki. Az apokaliptikusság eredete egy pusztulási folyamat része, amely realizálja a létezést, de egyszerre játéktér is, mert az a vitális életöszönből fakad. Aki a létezését valahogyan tisztázni akarja, annak szembesülnie kell a diabolikus minőségekkel és az antirendszerrel. Képein a túlbujánzás növényi szövetei rendről és káoszról, épülésről és bomlásról szólnak. Soha nem ítélkezik a sötét és a világos, a jó és a rossz felett, pusztán szemléli és ábrázolja azokat műveiben.

A szubjektív testi tapasztalatok megélése és annak megjelenítése fontossá vált számára. A világérzékelés médiumaként értelmezhető emberi test egyesíti magában a mentális és fizikai síkot, mely így olyan létélmények megtapasztalásának lesz a helyszínévé, amelyből a mindenség képezhető le. Saját testének és lelkének harmóniáját keresi, a különböző szerephelyzetekben való megfelelést igyekszik értelmezni. A létezés folyamatait kívülről próbálja szemlélni, ezáltal elvonatkoztatni azokat saját magától. Élményeihez, testi beavatkozásainak tapasztalásaihoz mintha egy camera obscura gépezettel közelítene, hogy egyfelől eltávolítsa azokat magától, mégis közel engedje őket, hogy képes legyen feldolgozni az ezekből fakadó traumatikus élményeit, fájdalmait. A nőiség testi tapasztalatai, örömei és traumái mutatkoznak meg műveiben, amelyek nem csak egyéni sorsokra vonatkozathatók, hanem egyfajta kollektív felismeréseket is magukkal hozhatnak.

Akrillal és pasztellel festett fatáblái, vásznai, illetve kollázsai mozgalmassak, a rendelkezésre álló teret maradéktalanul kitöltik, hasonlóan a sokat látott különféle kárpitokhoz. A burjánzó, szinte áradó festékrétegek a horror vacui (félelem az ürességtől) jelenséget idézik fel, és a teljesség élményét keltik. A munkák a figurativitás és nonfigurativitás határán egyensúlyozva fejezik ki a mindenséget, a női minőséget és azok különféle megtapasztalásait. A színgazdag alkotásokban a nőiség jellemző mályvaszínei, erős pirosai, ennek komplementereként használt zöldek mellett rendre feltűnik az ultramarinkék, amelyet egyfajta misztikus komponensként használ. A szakrálisként is értelmezhető szimbólum illeszkedik ahhoz a világrendhez, amelyet gyermekkorától fogva magával hordoz, de az bármely felsőbbrendű, külső szentségként, erőként is értelmezhető. Ez lehet akár a személyes létélmény essenciája, de a kollektív közérzet mintázata is. A kék minőség mindig a világ egy lehetséges működési modelljének lenyomatává válik. Stohl Alíz munkáiban tehát erőteljes nőiségmegélések, élmények tükröződnek, mely impressziók elemi erővel hatnak és szabadítanak fel.

Fazakas Réka

Stohl Alíz 2022-ben Derkó ösztöndíjas

Titkos megtermékenyítés
(Álom orchideával)

Kárpitfej

Lány falikárpit előtt

Apokaliptikus játékterek III. Fülműtét